

Justiits- ja Digiministeerium
info@justdigi.ee

Teie 26.05.2026 nr 8-1/4193-1

Meie 19.06.2026 nr 1.1-20/261237

Arvamuse avaldamine andmeedastuse nõusoleku süsteemi, volituste haldamise süsteemi ning andmeedastuse nõusoleku ja volituste haldamise andmekogu põhimääruse kohta

Austatud

Täname, et esitasite Riigi Infosüsteemi Ametile (RIA) arvamuse avaldamiseks andmeedastuse nõusoleku süsteem, volituste haldamise süsteem ning andmeedastuse nõusoleku ja volituste haldamise andmekogu põhimääruse. RIAl on eelnõu osas alljärgnevad tähelepanekud:

1. Eelnõu pealkirjas peaks sõna "volitustes" asemel olema "volituste".
2. Praeguses eelnõus pole juriidilise isiku andmenõusoleku sätteid. Saan aru, et aasta teises pooles tuleb sama määruse muutmise määrus?
3. Eelnõu seletuskirjas märgitakse järgmist: "Volituste haldamise süsteemi õiguslik alus on seotud keskselt pakutava volituse süsteemiga Eesti Teabevärvavas." Siit tekib küsimus, et kas volituste haldamise süsteem (pääsuke) on "elektrooniline üldkasutatav teenus" VV määruse "Eesti teabevärvava eesti.ee haldamise, teabe kättesaadavaks tegemise, arendamise ning kasutamise nõuded ja kord" § 2 punkti 3 mõistes või pääsuke on "pääsuõiguste haldussüsteem" sama määruse § 5 punkti 5 tähenduses või mida selle lausega seletuskirjas silmas peetakse?
4. Eelnõu seletuskirjas peaks paragrahvi 1 kohta antud selgitustes "Need andmekogud koosnevad" asemel olema "Andmekogu koosneb".
5. Eelnõu § 1 kohaselt on "Andmenõusoleku ja volituste haldamise andmekogu (edaspidi andmekogud) riigi infosüsteemi kuuluv andmekogu, mis koosneb andmenõusolekusüsteemist ning volituste haldamise süsteemist." Juhime tähelepanu, et AvTS § 43¹⁰ lõike 2 kohaselt koosneb andmenõusoleku ja volituste haldamise andmekogu kahest andmestikust: andmenõusoleku andmestikust ja volituste haldamise andmestikust. AvTS § 43¹⁰ lisati seadusesse avaliku teabe seaduse ja keeleseaduse muutmise seadusega ning selle seletuskirjas märgitakse mh järgmist: "Andmenõusolekusüsteem on tavapärasest võrgu- ja infosüsteemist (sh andmekogust) laiem süsteem, sest loob ühtse organisatsiooniliste, tehniliste ja õiguslike vahendite raamistiku. Andmenõusolekusüsteem koondab kolm elementi: andmenõusoleku infosüsteem, vastav andmekogu ning süsteemi haldamise ja kasutamise tingimused." Sellest johtuvalt ei saa kõnealune andmekogu koosneda andmenõusolekusüsteemist ning volituste haldamise süsteemist. Teeme ettepaneku eelnõu § 1 sõnastada järgmiselt: "Andmenõusoleku ja volituste haldamise andmekogu (edaspidi andmekogu) on riigi infosüsteemi kuuluv andmekogu, mis koosneb andmenõusoleku andmestikust ning volituste haldamise andmestikust." Ka eelnõu seletuskiri vajab selles osas läbivalt muutmist.

6. Eelnõu § 2 tuleks "Andmekogude pidamise eesmärk." asemel sõnastada "Andmekogu pidamise eesmärk". Sama §-i punktist 2 tuleks eemaldada sellesse üleliigsena sattunud lause osa " ning mis koosneb andmenõusolekusüsteemist ning volituste haldamise süsteemist."
7. Eelnõu §-s 3 on sõna "andmenõusolekusüsteem" kirjutatud nii kokku, kui lahku; õige on kirjutada kokku. Sama §-i lõikes 2 on sõna "Andmenõusolekusüsteem" asemel miskipärast kasutatud "Andmeedastuse nõusoleku süsteem" ja sama on ka järgenvalt eelnõus kasutatud.
8. Eelnõu seletuskirja on paragrahvi 3 selgitusse lisatud lause "Andmenõusolekuteenust kasutatavatel teenustel on andmestik tagasivõetud või kehtivate nõusolekute kohta vastava teenuse raames." Palume seda muuta arusaadavamaks, sest praegu pole mõistetav kellel andmestik tekib.
9. Eelnõu § 4 lõikega 1 antakse määruks andmeandjale AvTSist, mille alusel määrus antakse, erinev tähendus. Andmeandja mõiste on sätestatud AvTS § 43⁵ lõikes 2. Sama §-i lõike 1 kohaselt sätestatakse andmekogu põhimääruks (ja selleks on praegusel juhul kõnealune määrus) mh andmeandjad AvTS § 43⁵ lõike 2 tähenduses. Teeme ettepaneku kasutada teistsugust terminit.
10. Eelnõu § 4 lõike 2 kohaselt teavitab riigi infosüsteemi kuuluv andmekogu andmeedastuse nõusoleku süsteemiga liidestumise soovist haldajat, kes korraldab andmeandja liidestamise. Sellest sättest ei selgu kes on "haldaja". Samuti on selge, et andmekogu ise ei saa liidestumise soovist teatada. Lisaks märgitakse selles sättes, et haldaja korraldab andmeandja liidestamise määruks § 5 lõikes 1 sätestatud liitumiskokkuleppe kohaselt, kuid eelnõu § 5 lõikes 1 ei sisaldu liitumiskokkuleppe regulatsiooni.
11. Eelnõu seletuskirjas on paragrahvi 4 selgituses kirjaviga ("audentimisvahendit" asemel peaks olema "autentimisvahendit") ning kirjeldatud näide andmenõusolekuteenuse kasutamisest on ebakohane, sest retseptid on (andmenõusolekuteenusega on liitunud) Tervisekassa retseptikeskus, milles haigusloo ja analüüsitulemuste andmeid ei töödelda (selgituses nimetatud TEHIK on asutus mitte andmekogu).
12. Eelnõu § 5 lõike 3 punkti 8 kohaselt esitab andmeandja andmesaaja esitatud teabe põhjal andmesubjektile andmeedastuse nõusoleku süsteemis nõusoleku andmiseks mh "andmenõusoleku andmekogu haldaja ning tema õigused ja kohustused", kuid andmenõusoleku andmekogu asemel eksisteerib üksnes andmenõusoleku ja volituste haldamise andmekogu. Palume sätet korrigeerida.
13. Eelnõu § 7 lõikest 1 jääb arusaamatuks kes on "andmesaaja vastutav töötaja", sest andmesaaja on eelnõu § 3 lõike 2 kohaselt "eraõiguslik juriidiline isik" kellele isikuandmed edastatakse.
14. Jääb arusaamatuks eelnõu § 7 lõigete 2 ja 3 eesmärk, sest andmeedastuse nõusoleku andmestiku näol pole tegemist eraldi andmekoguga, vaid üksnes ühe andmenõusoleku ja volituste haldamise andmekogus töödeldava andmestikuga. See tähendab, et nimetatud sätted oleksid vajalikud üksnes juhul kui AvTSiga oleks asutatud eraldiseisev "Andmeedastuse nõusoleku süsteemi andmekogu".
15. AvTS § 43¹⁰-ga on asutatud üks andmekogu, kuid eelnõu on koostatud selliselt nagu andmekogusid oleks kaks. Palume eelnõu § 7 jj §-e muuta selliselt, et normiksiks üht andmekogu, andmenõusoleku ja volituste haldamise andmekogu.
16. Eelnõu §-s 8 on sätestatud tasandilisus. Juhime tähelepanu, et kuni 2007. aastani kehtinud andmekogude seaduse § 35 punktis 3 oli sätestatud kohustus reguleerida registri põhimääruks registri ülesehitus ja registri pidamise organisatsiooniline struktuur, andmete töötlemise kord eri tasanditel, andmete vahetamine ja võrdlemine eri tasandite vahel. Kehtiva avaliku teabe seaduse § 43⁵ kohaselt aga andmekogu tehnilise ülesehituse detailset sätestamist põhimäärustes ei nõuta. Teeme ettepaneku säte eelnõust eemaldada.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Joonas Heiter
peadirektor

Mehis Lõhmus
Mehis.Lohmus@ria.ee